

Godkjent referat**Møte 1/2020**

Dato Onsdag 22. januar, kl. 09:00 – 16:30
Sted Forskningsrådet, møterom Hassel 2

Tilstede: Selvstendig næringsdrivende Trond Williksen (styreleder)
Konserndirektør Knut Andresen, Brunvoll AS
Programdirektør maritim Bjørn Johan Vartdal, DNV GL
Senior rådgiver Trude Borch, Akvaplan-niva
Forsknings sjef Erik Olsen, Havforskningsinstituttet
Prof. Ketil Hylland, Universitetet i Oslo
Daglig leder Arne Karlsen, Gunnar Klo AS
Fagdirektør Brit Hjeltnes, Veterinærinstituttet
Direktør Bente Elisabeth Torstensen, Nofima
Prof. Ingrid Schjølberg, NTNU

Forfall: Vice President Sales and Marketing Pia Meling, Massterly
Observatør - Fagdirektør Geir Klaveness, Klima- og miljødepartementet

Observatører: Seniorrådgiver Tone Aasen, Nærings- og Fiskeridepartementet (NFD)
Kommunikasjonssjef Hans Petter Næs, Fiskeri- og havbruksnæringens
forskningsfinansiering (FHF)

Tilstede fra Forskningsrådet:

Avd. direktør Christina I. M. Abildgaard, avd. Hav og polar (operativt ansvarlig for styret)
Spesialrådgiver Kjell Emil Naas, avd. Hav og polar
Spesialrådgiver Christian Wexels Riser, avd. Hav og polar
Spesialrådgiver Sigurd Falch, avd. Transport og maritim
Spesialrådgiver Hanna Lee Behrens, avd. Hav og polar (referent)
Områdedirektør Fridtjof F. Unander (sak 5)
Seniorrådgiver Kjell Røang, Transport og maritim (sak 8 og 9)
Seniorrådgiver Lars H. Andresen (sak 8 og 9)
Seniorrådgiver Anders Karlsson-Drangsholt, Hav og polar (sak 8 og 9)
Seniorrådgiver Inger Austrem (sak 8 og 9)
Seniorrådgiver Marit Heller (sak 8 og 9)
Seniorrådgiver Marius Omland (sak 8 og 9)

Sak PSHAV 01/20 Godkjenning av sakslisten

Styreleder gikk gjennom sakslisten.

Styret uttrykte ønske om en orientering knyttet til hvordan ekspertpaneler settes sammen. Egen sak om dette fremlegges i et styremøte senere i 2020.

Vedtak: *Sakslisten godkjennes.*

Sak PSHAV 02/20 Godkjent referat fra styremøte 3/19

Det var ingen kommentarer til referatet.

Vedtak: *Referatet tas til etterretning.*

Sak PSHAV 03/20 Spørsmål om habilitet

Styreleder ba om tilbakemelding fra porteføljestyrets medlemmer om deres habilitet i oppsatte beslutningssaker.

Vedtak: *Ingen habilitet er meldt inn.*

Sak PSHAV 04/20 Orienteringer fra styret og Forskningsrådet

Administrasjonen ved Christina Abildgaard og Sigurd Falch orienterte om relevante saker der Forskningsrådet er eller har vært involvert, og som kan være av interesse for styremedlemmene.

Av særlig interesse er resultat av bevilgninger for 2020:

- I etterkant av PSHAV møte 3/19 (bevilgningsmøtet) har to prosjekter i MARINFORSK fått innvilget støtte med midler fra ulike optimaliseringspotter.
- Status for forskerprosjekter på venteliste fra HAVBRUK. To prosjekter på grønn liste (bevilget støtte av PSHAV) ble finansiert av BIOTEK2021 slik at to prosjekter på venteliste kunne innvilges. Ett prosjekt som var søkt duplikat til Fri prosjektstøtte ble innvilget av FRIMEDBIO. I tillegg ble ett prosjekt med overlappende finansiering bedt om å redusere bevilgningen, og i overenstemmelse med avd. direktør kunne programmet gå noe ut over avsatt ramme og innvilge et fjerde prosjekt.

Nærings- og fiskeridepartementet har bestilt forskningsrapport på *Kunnskapsgrunnlag for nye arter i oppdrett*. Rapporten ble levert i januar 2020. Administrasjonen vil avklare hvordan rapporten kan presenteres for porteføljestyret. Et webinar kan være en effektiv og god løsning.

Vedtak: *Orienteringene tas til etterretning*

Sak PSHAV 05/20 Revidering av Forskningsrådets strategi

Administrasjonen ved Fridtjof Unander orienterte om arbeidet med revidering av Forskningsrådets strategi.

Forskningsrådets Styre besluttet på møtet 12-13. februar 2019 igangsettelse av revidering av Forskningsrådets hovedstrategi.

Følgende strategiske grep er tatt:

- Sikre optimal utnyttelse av forsknings- og innovasjonsinvesteringene gjennom aktiv porteføljestyling
- Legge til rette for at Norge lykkes bedre i Horisont Europa
- Oppnå god synliggjøring av resultatene og effektene av forskning og innovasjon
- Være en sterk og synlig aktør for omstilling som tar hele Norge i bruk
- Utvikle store tverrgående nasjonale forsknings- og innovasjonssatsninger rettet mot bærekraftsutfordringene
- Gi klare og kunnskapsbaserte råd med bredt gjennomslag

Forskningsrådets Styre behandlet høringsversjonen av strategien 16. januar. Strategien vil sendes ut på ekstern høring 24. januar med frist for innspill 18. mars. Endelig utkast til strategi besluttet av Styret 22. april.

Porteføljestyret for hav ga uttrykk for at strategien var kortfattet og på et riktig overordnet nivå. Det ble samtidig etterlyst at den burde være mer konkret om hvordan Forskningsrådet skal bidra f eks til å opp nå de ulike målene.

Vedtak: *Porteføljestyret tar orienteringen til etterretning.*

Sak PSHAV 06/20 Internasjonale satsninger

Administrasjonen ved Christina I.M. Abildgaard orienterte om Forskningsrådets internasjonale satsninger.

I tillegg til nasjonale utlysninger deltar Forskningsrådet også i en rekke internasjonale utlysninger enten i regi av EU Kommisjonen eller i samarbeid med ett eller flere andre land. Norske forskningsmiljøer innenfor tema om hav nyter høy anerkjennelse og er svært attraktive samarbeidspartnere. Forskningsrådet har av den i grunn også stor internasjonal aktivitet. Deltagelse i internasjonale satsninger utløser mer midler og bidrar til samarbeid over landegrensene som kan utløse annen kompetanse i prosjektene. Det oppnås synergieffekter når norske forskningsmiljøer jobber sammen med andre fagmiljøer internasjonalt

Det er viktig at porteføljestyret har klart for seg inngåtte forpliktelser fremover og også på hvilket nivå innsatsen bør være fremover.

Porteføljestyret for hav hadde følgende kommentarer til presentasjonen av strategien;

Innenfor porteføljestyret for hav budsjettformål er det stor variasjon i behovet, og dermed hensikten med deltagelse i internasjonalt. Deltagelse i internasjonale aktiviteter krever også ekstra innsats. Det er derfor viktig å ha et klart formål med deltagelsen, og være bevisst på hva vi ønsker å oppnå. I den anledning er det relevant å vurdere om en skal inn i åpne internasjonale satsninger eller gå mer målrettet mot konkrete land. I enkelte tilfeller kan det også være relevant å gjøre en risikovurdering av konkrete samarbeid.

Det kan ligge politiske føringer til grunn for ønsket internasjonalt/bilateralt forskningssamarbeid, som på lengre sikt ventes å generere verdi. I den anledning er det formålstjenlig å bl.a. tenke mer integrering mellom forskning og bistand. Norske forskningsmiljøer kan bl.a. bistå tungt innenfor bærekraftig utvikling internasjonalt.

Porteføljestyret ønsket en gjennomgang av grunnlaget for beslutning på deltagelse i internasjonalt samarbeid. Dette er vil bli gjort når Forskningsrådets handlingsplan for internasjonalt samarbeid er slutført, ventelig våren 2020.

Vedtak: *Porteføljestyret tar saken til orientering.*

Porteføljestyret ønsker ved en senere anledning oversikt over hvilke mål Forskningsrådet søker å møte gjennom det internasjonale

arbeidet. Videre er det ønskelig å vite mer om hvilke kriterier som anvendes når det vurderes deltagelse i internasjonalt arbeid.

Sak PSHAV 07/20 Porteføljebeskrivelse

Administrasjonen ved Kjell E. Naas presenterte en beskrivelse av eksisterende portefølje(r) som grunnlag for diskusjonen om porteføljeplan og kommende utlysninger.

Den eksisterende porteføljen er basert på planarbeidet og målsetningene i de tre programmene MAROFF, MARINFORSK og HAVBRUK. Vurdering av måloppnåelse må derfor ses i sammenheng med målformuleringene i de tre programplanene. Et godt analyseverktøy med mulighet for simuleringer og alternative investeringsvalg er foreløpig ikke tilgjengelig. Det er heller ikke tilgjengelig et indikatorsystem for å evaluere virkninger og samfunnseffekter av porteføljen. Porteføljeanalysen er derfor i denne omgang kun en deskriptiv presentasjon av porteføljen.

En sammenfatning av porteføljebeskrivelsen ble distribuert i møtet.

Endelig versjon av porteføljeanalyse vil bli fremlagt i PSHAV 2/20.

Vedtak: Porteføljestyret tar saken til orientering.

Sak PSHAV 08/20 Porteføljestyring og porteføljeplan

Administrasjonen ved Hanna Lee Behrens presenterte prinsipper for porteføljestyring, og struktur og prinsipper for porteføljeplaner.

Arbeidet med utarbeidelse av porteføljeplan for porteføljestyret for hav initieres i dette møtet med gruppearbeid under sak 9. Hanna Behrens ga en kort introduksjon til gruppearbeidet.

Vedtak: Porteføljestyret tar saken til etterretning

Sak PSHAV 09/20 Utarbeidelse av porteføljeplan – trinn 1

Porteføljestyret ble fordelt på arbeidsgrupper ut fra styrets budsjettformål.

Resultater fra gruppearbeidet ble deretter presentert i plenum. Alle gruppene ser det er relativt godt samsvar mellom Forskningsrådet målbilde og de eksisterende programplanene. Forskningsrådet mål treffer i stor grad, og mange delmål i strategien oppleves som relevant for styret. Noen trender bør tas tak i bla. innenfor digitalisering/IKT.

Generelle kommentarer fra porteføljestyret

Styret ønsker mulighet til å tenke på spørsmål 3 i perioden frem til neste møte.

Flere mål/delmål og tema går på tvers av budsjettformålene; teknologi, kompetanse, bevissthet internasjonalt, RRI. Bør adressere større initiativ som kan gå på tvers.

Innenfor Helse og velferd har gruppene angitt relativt liten relevans for porteføljestyrets budsjettformål. Styret bør tenke mer gjennom dette området.

Følgende kommentarer ble gitt til fremleggelse av det enkelte gruppearbeid;

MARINFORSK

Viktig å trekke inn anvendelse av kunstig intelligens (AI) inn i porteføljen for marin forskning. Kompetanse på AI bør trekkes inn i prosjektene slik at verktøyene kan anvendes, dvs. fokusere på å jobbe på tvers av fagområder for å nå målene.

MAROFF

Bærekraftig forvaltning og utnyttelse av arealer og ressurser bør vurderes som aktuelt også for budsjettformålet under MAROFF.

En problemstilling innenfor maritimt er digitalisering og tilgang på data, dvs. deling av data mellom næring og forskningsmiljøene. Årsakene er sammensatte, men omfatter bl.a. konfidensialitet og standardisering. Innenfor standardisering er utfordringen knyttet til at det ikke er et "forum" for deling av data. Dette er også en kjent problemstilling fra andre næringer, og problemstillingen kan løftes til å gjelde for hele porteføljen.

HAVBRUK

Gruppen opplevde at det var et godt samsvar mellom Forskningsrådets mål bilde og programplanen. Det kan behov for en kalibrering sett i lys av de andre gruppenes vurderinger.

Det er et behov for diversifisering av produksjonsformer; fra kyst til land og hav. Her trengs det kunnskap.

Hovedtema i programplanen er en god grunnstamme, men må settes mer i perspektiv, og bør i større grad sees i et sirkulært system.

Det bør synliggjøres hvordan havbruksnæringen kan redusere sine klimagassutslipp, og hvordan gjøre næringen mer bærekraftig i et klimabilde.

Næringsutvikling av nye arter bør inkluderes.

Sameksistens med andre havnæringer.

Vedtak: *Porteføljestyret tar diskusjonen til orientering og legger dette til grunn for sitt videre arbeid med utarbeidelse av porteføljeplan for porteføljestyret for hav.*

Sak PSHAV 10/20 Utlysninger 2020 – Havteknologi

Administrasjonen ved Hanna Lee Behrens fremla forslag til strukturering av utlysning i 2020 for satsningen på Havteknologi. Satsningen foreslås lagt ut som IP-N for både satsningen innen det enkelte budsjettformål og for tverrgående satsning på havteknologi, lik det er gjort i foregående år.

Administrasjonen ba om signaler fra porteføljestyret som grunnlag for å lage forslag til utlysning som vil kunne behandles på neste møte – PSHAV 2/20.

Porteføljestyret ønsker en vurdering av om tverrgående satsning på havteknologi bør utlyses som KSP eller IP-N.

Administrasjonen bør vurdere å ha avklarende møter med før beslutningsmøtet 24.mars for å avklare detaljer i utlysningen.

Vedtak: *Porteføljestyret vedtar at havteknologi inngår som en tematisk satsning i IP-N utlysning 2020 for hvert av porteføljestyrets budsjettformål. Porteføljestyret vedtar å ikke øremerke midler til havteknologi, men at det ved bevilgning gjøres en porteføljevurdering innenfor hvert budsjettformåls tematiske satsninger.*

Porteføljestyret vedtar videre å lyse ut midler til havteknologi på tvers i 2020. Porteføljestyret ber administrasjonen vurdere i hvilken grad midlene skal utlyses som IP-N- eller KSP-samarbeid. Endelig vedtak på utlysningstype tas i PSHAV møte 2/20.

Porteføljestyret ber administrasjonen om å utforme utlysningstekst(er) på havteknologi for 2020.

Sak PSHAV 11/20 Utlysninger 2020 – MAROFF

Administrasjonen ved Sigurd Falch fremla forslag til utlysninger i 2020 for budsjettformålet MAROFF. Det var foreslått en fordeling av midlene mellom IP-N og KSP på hhv. 60% og 40%. Videre var det foreslått å lyse ut hele programplanen uten noen tematisk vektning.

Administrasjonen ba om signaler fra porteføljestyret som grunnlag for å lage forslag til utlysning som vil kunne behandles på neste møte – PSHAV 2/20.

Porteføljestyret hadde en omfattende diskusjon om fordelingen mellom KSP og IP-N. Styret uttrykte ønske om å teste ut det nye virkemiddelet KSP og at det bør være et visst volum i utlysningen. Samtidig ble det påpekt at verdiskaping står sentralt i budsjettformålet og at IP-N sikrer mer næringsrettet forskning. Det ble påpekt at det ved bevilgning er en mulighet for porteføljestyring mellom virkemidlene ut fra kvalitet på søknadene. Det er noen utfordringer knyttet til en slik tilnærming da KSP evalueres av et internasjonalt panel, mens IPN evalueres av et nasjonalt panel. Det ble videre påpekt at utlysningen slik det er foreslått fører til at det kun er kvalitet som vil være utslagsgivende, og ikke en strategisk satsning ved å prioritere enkelte tematiske områder.

Det fremkom ikke noen endelig beslutning i fordeling mellom KSP og IP-N i møtet, eller eventuell vektning av tema.

Administrasjonen bes om å utarbeide forslag til anvendelse av virkemidlene KSP og IP-N med begrunnelse. Administrasjonen bes videre vurdere prioritert tematisering av utlysningene innenfor hvert av virkemidlene.

Administrasjonen bør vurdere å ha avklarende møter med før beslutningsmøtet 24. mars for å avklare detaljer i utlysningen.

Vedtak: *Porteføljestyret vedtar å lyse ut begge varianter av Kompetanse og samarbeidsprosjekter (KSP-S og KSP-K) og Innovasjonsprosjekter i næringslivet (IP-N) rettet mot maritim sektor. Porteføljestyret ber administrasjonen om å utforme utkast til omfang, føringer og prioriteringer i utlysningene basert på innspillene fra diskusjonen. Utkastet legges fram for vedtak i PSHAV møte 2/2020.*

Sak PSHAV 13/20 Utlysninger 2020 – HAVBRUK

Administrasjonen ved Kjell E. Naas fremla forslag til utlysninger i 2020 for budsjettformålet HAVBRUK.

Tidligere programstyret har brukt styringsmuligheten som ligger i å tematisere utlysningen tidligere år – bortsett fra i 2019.

Administrasjonen anbefaler tematisert utlysning i 2020. Havbruk har prøvd KPN tidligere, men har ikke mottatt et interessant omfang av søknader. Administrasjonen har derfor foreslått anvendelse innenfor KSP-S og IPN.

Administrasjonen ba om signaler fra porteføljestyret som grunnlag for å lage forslag til utlysning som vil kunne behandles på neste møte – PSHAV 2/20.

Porteføljestyret støtter den foreslåtte tematiserte satsningen. Sirkulært perspektiv kan med fordel synliggjøres innenfor nye fôrråvarer.

Det bør vurderes å sette av midler til hhv. fiskehelse og smolt/smoltifisering.

Det er viktig å tydeliggjøre hva som ligger i produksjonsbiologi. Administrasjonen vil vurdere å innkalle til møter med før beslutningsmøtet 24. mars for å avklare detaljer i utlysningen.

Vedtak: *Porteføljestyret vedtar å lyse ut 78 mill. kroner til Kompetanse- og samarbeidsprosjekter (KSP-S) og 40 mill. kroner til Innovasjonsprosjekter i næringslivet (IP-N). Porteføljestyret ber administrasjonen om å utforme utkast til tematiske prioriteringer basert på innspillene fra diskusjonen. Utkastet legges fram for vedtak i PSHAV møte 02/20.*

Sak PSHAV 13/20 Utlysninger 2020 – MARINFORSK

Administrasjonen ved Christian Wexels Riser fremla forslag til utlysninger i 2020 for budsjettformålet MARINFORSK. Det har blitt foreslått å anvende KSP-S og IP-N for budsjettformålet.

Administrasjonen ba om signaler fra porteføljestyret som grunnlag for å utforme utkast til utlysning som vil kunne behandles på neste møte – PSHAV 2/20.

Ett medlem kommenterte at andelen foreslått til IP-N er for lav. Det er et behov for å mobilisere leverandørindustrien og IP-N ble vurdert som relevant i så måte.

Det ble stilt spørsmål om KSP ville egne seg for forskning knyttet til temaet overvåking og ressurskontroll. KSP åpner for at offentlige kan være med og bør derfor kunne anvendes innenfor dette tematiske området.

Administrasjonen bør vurdere å ha avklarende møter/korrespondanse med styremedlemmene før beslutningsmøtet 24. mars for å avklare detaljer i utlysningen.

Vedtak: *Porteføljestyret vedtar å lyse ut midler til Kompetanse- og samarbeidsprosjekter (KSP-S) og Innovasjonsprosjekter i næringslivet (IP-N). Porteføljestyret ber administrasjonen om å utforme utkast til tematiske prioriteringer basert på innspillene fra diskusjonen. Utkastet legges fram for vedtak i PSHAV møte 02/20.*

Porteføljestyret vedtar også å øke rammene til utlysningen av forskerprosjekter til 83 mill. kroner.

Sak PSHAV 14/20 Innspill til møte med porteføljestyrelederne

Administrasjonen ved Christina Abildgaard la frem saken. Forskningsrådet har invitert til fellesmøte mellom lederne for Forskningsrådets porteføljestyre og Styrets leder og nestleder onsdag 12. februar.

Porteføljestyret reflekterte rundt erfaringer med porteføljestyret så langt og ga bl. a uttrykk for at styrets ansvarsområde er tematisk og strukturelt veldig forskjellig, at det må bli bedre tid til diskusjoner og at det er ønskelig å gi innspill i budsjettprosessen. Styret ga også uttrykk for at det var en del utfordringer med den nye søknadsbehandlingsprosessen som f. eks. mindre informasjon til søkere som har fått avslag. Porteføljestyrets innspill vil være et viktig grunnlag for porteføljestyreleders budskap i møtet 12. februar.

Vedtak: *Porteføljestyret tar diskusjonen til etterretning. Styreleder ber styrets medlemmer om å komme med konkrete innspill som kan fremlegges av styreleder. Administrasjonen og styreleder utarbeider, basert på innspillene fra styrets medlemmer, konkrete punkter for fremleggelse i møtet 12. februar.*

Sak PSHAV 15/20 Eventuelt

Vedtak: *Det var ingen saker under eventuelt.*

Sak PSHAV 16/20 Godkjenning av vedtaksprotokoll

Vedtak: *Protokollen godkjennes.*